

MRF 2024.41

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 2. februar 2024, j.nr. 21/07780

Ophævet og hjemvist Kalundborg Kommunes screeningsafgørelse og tilladelse til indvinding af 600.000 m³ grundvand pr. år tæt ved Natura 2000-område nr. 156 med vilkår om neddrosling og eventuel kompensationsudpumpning i nærliggende å, da der ikke i væsentlighedsvurdering kan tages hensyn til afhjælpende foranstaltninger, hvorfor projektet krævede en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2.

Efter en forudgående VVM-screening efter miljøvurderingslovens § 21 og en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, meddelte Kalundborg Kommune i januar 2021 tilladelse efter vandforsyningslovens § 20 til indvinding af op til 600.000 m³ grundvand fra Deigvad Kildeplads med borerer beliggende mellem 40 m og 360 m fra Natura 2000-område nr. 156, Store Åmose, Skarresø og Bregninge, hvor udpegningsgrundlaget består af naturtyper og arter afhængige af høj grundvandsstand i form af bl.a. rigkær og våd eng. Af væsentlighedsvurderingen fremgik, at såfremt der var hydraulisk kontakt mellem sekundært og primært grundvandsmagasin, ville indvindingen kunne påvirke udpegningsgrundlaget i tilfælde af sænkning af det terrænære grundvandsspejl. Da indvindingstilladelsen ville blive meddelt med vilkår om at neddroslende indvindingen og eventuelt foretage kompensationsudpumpning i nærliggende å for at oprette en minimumsvandføring, fandt kommunen, at indvindingen ikke kunne forventes at påvirke Natura 2000-området væsentligt. Vandindvindingstilladelsen og VVM-screeningen blev påklaget af Danmarks Sportsfiskerforbund, der bl.a. anførte, at tilladelsen krævede konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, og VVM-tilladelse efter

miljøvurderingslovens § 25. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) lagde med henvisning til EU-Domstolens domme i sag C-323/17 og sag C-721/21 (**MRF 2023.97**) til grund, at foranstaltninger, der har til formål at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, ikke kan tages i betragtning i forbindelse med en vurdering af, om det er sandsynligt, at et Natura 2000-område vil blive påvirket væsentligt. Afhjælpende foranstaltninger kan på den baggrund ikke tages i betragtning som begrundelse for, at en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, er tilstrækkelig. Selve det forhold, at der ved en væsentlighedsvurdering inddrages hensyn til foranstaltninger med henblik på at imødegå skadelige virkninger fra et projekt på et Natura 2000-område, medfører, at der skal ske en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Da Kalundborg Kommunes væsentlighedsvurdering var sket ud fra den forudsætning, at skadelig virkning vil blive imødegået med neddrosling af indvindingen og kompenserende udpumpning, var der tale om en væsentlig retlig mangel. Med henvisning hertil ophævede nævnet kommunens screeningsafgørelse og vandindvindingstilladelse og hjemviste sagen.

Kommentar: Afgørelsen er på linje med klagenævnets praksis, hvilket overordnet er begrundet med, at væsentlighedsvurderingen netop er en foreløbig beslutning. Der er ikke med klagenævnets afgørelse taget stilling til, om vandindvindingen skal bringes til ophør, indtil en ny tilladelse måtte blive meddelt. Se tillige **MRF 2023.217 Mfk**, hvor nævnet ophævede Kalundborg Kommunes tilladelse til vandindvinding fra Tissø.

Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for projekt for indvinding af grundvand i Kalundborg Kommune

21/07780

Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om tilladelse til indvinding af grundvand i Kalundborg Kommune

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21, jf. § 49, stk. 1,[1] og vandforsyningslovens § 20, jf. § 75, stk. 1.[2]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 25. januar 2021 om, at indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø i Kalundborg Kommune, ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 25. januar 2020 om tilladelse til indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø og hjemviser til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[3] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[4] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1, og vandforsyningslovens § 81, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelserne er den 22. februar 2021 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Danmarks Sportsfiskerforbund (klager). Klager har henholdsvis den 18. marts 2021 og den 22. april 2021 indsendt supplerende bemærkninger.

Klager har anført, at

- Kalundborg Kommune skulle have foretaget en miljøvurdering og en habitatkonsekvensvurdering af projektet,
- der ikke er foretaget konsekvensberegninger for vandindvindings påvirkning af vandføringen i Bregninge Å, herunder kumulativt,
- der er uklarhed om antallet af målestationer i Bregninge Å,
- der mangler vilkår fra en tidligere tilladelse til vandindvinding, og
- det bør fremgå af tilladelsen, hvilke tiltag der skal iværksættes, hvis der er en negativ påvirkning af vandføringen i Bregninge Å.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Området

Boringerne med DGU nr. 204.430, 204.245, 204.781 og 204.241 ligger mellem Lille Hejrebjerg Skov og Stenrand Plantage omkring Bregninge Å. Der er henholdsvis ca. 50 m, ca. 107 m, ca. 145 m og ca. 389 m fra boringerne til åen. Vandværket Deigvad Syd kildeplads ligger på matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø, uden for Stenrand og 12 km øst for Kalundborg.

Bregninge Å og området omkring vandløbet er omfattet af Natura 2000-område nr. 156, Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å, der består af habitatområde H137 og fuglebeskyttelsesområde F117.

Det fremgår af afsnit 2.1 i basisanalyse 2022-2027 for Natura 2000-område nr. 156, at området er specielt udpeget for at beskytte rigkær og tidsvis våd eng langs Bregninge Å og forekomster af skæv- og sumpvindelsnegl. [5] Området er endvidere særligt udpeget for at beskytte odder, havørn og engsnarre.

Yderligere fremgår det af afsnit 3.1 i Natura 2000-planen, at et af de overordnede mål er, at tilstanden af områdets vandløb har en gunstig udvikling mod god økologisk tilstand og naturlig dynamik og hydrologi til gavn for områdets mosetyper, søer, odder og fugle knyttet til vådbundsarealer herunder engsnarre.

2.2 De påklagede afgørelser

Kalundborg Kommune har den 25. januar 2021 i medfør af miljøvurderingslovens § 21 truffet afgørelse om, at indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø i Kalundborg Kommune, ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse. Kommunen har samtidigt i medfør af vandforsyningslovens § 20 meddelt tilladelse til vandindvindingen.

Projektet omfatter indvinding af op til 600.000 m³ grundvand årligt fra Deigvad Syd kildeplads fra boringerne DGU nr. 204.430, 204.245, 204.781 og 204.241 til almen vandforsyning indenfor Deigvad Vandværks forsyningsområde.

Der er udarbejdet en væsentlighedsvurdering i forbindelse med afgørelserne, hvoraf det fremgår, at indvindingsboringerne, som er tilknyttet Deigvad Syd kildeplads ligger i relativ nær afstand fra de kortlagte habitatnaturtyper i Natura 2000-område nr. 156. Der er ca. mellem 40 m og 360 m mellem indvindingsboringerne og habitatnaturen og arternes levesteder. Ifølge væsentlighedsvurderingen vil alle ådalens naturtyper blive påvirket af ændringer i vandstand og vandtilgængelighed i rodzonen, hvorfor vandindvinding i området potentielt vil kunne resultere i ændringer i naturtypernes hydrologi. Kalundborg Kommune henviser i den forbindelse til, at ansøger har konstateret, at der ikke findes en kobling mellem det terrænnære grundvandsspejl og det dybereliggende (primære) magasin i det område, hvor der førhen har været indvundet og fremover planlægges at blive indvundet grundvand.

Ifølge væsentlighedsvurderingen vil ansøger som udgangspunkt fortsætte et monitoringsprogram i en indkøringsperiode på fem år efter vandindvindingens påbegyndelse. Det fremgår, at såfremt monitoringen viser uforudsete sænkninger af det terrænnære grundvand, vil der være indskrevet modforholdsregler i vandindvindingstilladelsen for at kunne håndtere sænkningen.

Kalundborg Kommune har vurderet, at projektet kun vil have betydning for arterne på udpegningsgrundlaget, hvis ådalens naturtyper skulle blive påvirket. Kommunen konstaterer i væsentlighedsvurderingen, at det ikke er tilfældet, hvorfor vurderingen er, at der ikke sker en påvirkning af udpegningsarterne. Kommunen har derfor konkluderet, at områdets naturtyper og arter omfattet af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet ikke vil blive påvirket negativt ved udnyttelsen af indvindingstilladelsen.

Afslutningsvist fremgår det af væsentlighedsvurderingen, at præmissen for kommunens vurdering er, at der stilles vilkår om visse handlemuligheder. Disse handlemuligheder består dels i at drosle ned for vandindvindingen, dels i kompensationsudpumpning til åen for at oprette en minimumsvandføring, hvis der sker vandstandsændringer, som påvirker naturtyperne.

Kalundborg Kommune har i afgørelsen lagt til grund, at indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr.nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø i Kalundborg Kommune er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 2, litra d, om dybdeboringer (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), og punkt 10, litra m, om arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand og kunstig tilførsel af grundvand, som ikke er omfattet af bilag 1. Kommunen har herefter på baggrund af screeningen vurderet, at det ansøgte projekt ikke har væsentlige påvirkninger på miljøet, og at det derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Der er i vandindvindingstilladelsen fastsat vilkår om, at der skal være et overvågningsprogram, som hverken må stoppes eller reduceres uden aftale med Kalundborg Kommune, og at der i løbet af det første år, hvor kildepladsen er i drift, skal foretages prøvepumpninger på indvindingsboringerne, for at undersøge om der nogle steder er hydraulisk kontakt mellem det primære magasin og det terrænnære grundvand. Hvis overvågningen viser, at indvindingen er årsag til variationer i det terrænnære grundvand eller vandløbsafstrømningen i Bregninge Å, skal det meddeles straks til kommunen. Herefter aftales det, hvilke handlemuligheder der skal iværksættes, som kan sikre en naturlig minimumsvandføring til Bregninge Å.

Det er endvidere et vilkår i vandindvindingstilladelsen, at der det første år må indvindes 300.000 m³ vand, hvorefter indvindingen, gradvist og efter aftale med Kalundborg Kommune, kan stige til 600.000 m³ over de efterfølgende år, hvis der ikke er set nogen påvirkning af

vandløbshydrologien, og under forudsætning af, at årene kan betragtes som repræsentative (normaltår).

2.3 Klagers indhold

Klager har anført, at Kalundborg Kommunes afgørelser, herunder væsentlighedsvurderingen i henhold til habitatbekendtgørelsen, er mangelfuld, og at kommunen skulle have foretaget en miljøvurdering samt en habitatkonsekvensvurdering af projektet. Klager har i den forbindelse anført, at der i forvejen indvindes en del grundvand i oplandet til Bregninge Å samt råstof- og overfladevandindvinding, der påvirker hydrologien, som kommunen ikke i tilstrækkeligt omfang har inddraget, herunder indvinding af overfladevand fra Tissø og råstofindvindinger under grundvandsspejlet. En øget indvinding vil ifølge klager betyde en mindre afstrømning til åen, og kommunen skulle have inddraget dette i sin væsentlighedsvurdering, især da kommunen skal godtgøre, at der ikke sker en negativ påvirkning af habitatområde H137. Herudover har klager anført, at de nuværende indvindinger allerede medfører en forringelse af tilstandene i Bregninge Å i strid med reglerne om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Klager har desuden anført, at grundvandsindvindingen foregår fra dybe boringer, hvor det kan forventes, at der trækkes grundvand fra andre magasiner, og tilladelsen indeholder ikke egentlige konsekvensberegninger af denne vandføring.

Klager har endvidere anført, at der er uklarhed om antallet af målestationer i Bregninge Å, da tilladelsen nævner én målestation, mens der er to i screeningskemaet. Desuden har klager anført, at der er behov for flere målestationer i Bregninge Å og en nøjere overvågning.

Endelig har klager anført, at det klart bør fremgå af tilladelsen, hvilke tiltag der skal iværksættes, hvis der er en negativ påvirkning af vandføringen i Bregninge Å. Desuden skal tilladelsen fastsætte et minimum for vandløbsafstrømningen og deri en grænse for, hvornår vandindvindingen skal stoppe, og der skal foretages de nødvendige kompenserende tiltag. I den forbindelse har klager anført, at Kalundborg Kommune eksperimenterer med et vandløb fremfor at sikre det mod forringelser, og at habitatdirektivet ikke giver mulighed for at prøve sig frem, hvis der sker en påvirkning af vandføringen i vandløbet.

2.4 Kalundborg Kommunes bemærkninger til klagen

Kalundborg Kommune har den 13. april 2021 til klagen bemærket, at det på baggrund af de forudgående undersøgelser og opstillede modeller er vurderet, at der er taget tilstrækkelige miljømæssige hensyn, hvorfor en miljøvurdering ikke er nødvendig. Desuden har kommunen bemærket, at der er undersøgt en indvindingssituation, hvor der indvindes den maksimale tilladte mængde på Deigvad Syd samtidig med, at der indvindes det maksimale tilladte ved de omkringliggende kildepladser.

Kalundborg Kommune har endvidere bemærket, at det på baggrund af de forudgående undersøgelser er vurderet, at det ikke kan antages, at der vil være en påvirkning af vandføringen i Bregninge Å som følge af indvindingen. I den forbindelse uddyber kommunen, at der er lange måletidsserier for de hydrologiske forhold omkring åen, hvilket giver et unikt empirisk funderet grundlag for at vurdere indvindingens reelle påvirkning af vandføringen i Bregninge Å. Kommunen henviser hertil til en rapport udarbejdet i 2003, som viser, at et

samlet indvindingstryk på op mod 3,0 mio. m³ om året på de nuværende kildepladser ikke giver anledning til en målbar påvirkning af vandføringen i Bregninge Å. Yderligere konkluderer rapporten, at der skabes gode betingelser for væld i ådalen med en indvindingsfordeling mellem de enkelte kildepladser svarende omtrent til det nuværende tilladelsesniveau. Dette skaber en markant forbedring af naturforholdene sammenlignet med perioden op til indmeldingen af området til EF-Habitatområde i 1998.

Herudover har Kalundborg Kommune bemærket, at der er etableret en vandløbsstation i Bregninge Å ved Deigvad vandværk i forbindelse med tilladelsen, og at stationerne nævnt i screeningen er tidligere anvendte stationer. Kommunen har også bemærket, at forudsætningerne for vilkårene i 1996 ikke længere er til stede, og tiltagene fra dengang sidenhen er gennemført. Endelig har kommunen bemærket, at handlemulighederne kunne fremstå klarere i tilladelsen. I den forbindelse har kommunen oplyst, at indvindingen skal sættes ned til et niveau, hvor der ikke ses en negativ påvirkning af vandløbet, og alternativt kan kompensationsudpumpning undersøges.

2.5 Andre bemærkninger til klagen

Ansøger har den 6. maj 2021 til klagen blandt andet bemærket, at der har været et længere forløb med indsamling af data, herunder overvågning af vandføringen og vandstanden i Bregninge Å og grundvandet, undersøgelser på kildepladsen i form af prøvepumpninger og geofysiske undersøgelser samt modelsimuleringer, ligesom der er en undersøgelse af vandindvindingens historiske konsekvenser for natur og vandløb omkring Bregninge Å fra 2003. Ansøger har endvidere anført, at der ikke nogen signifikant sammenhæng mellem indvindinger i området og trykniveauet i det terrænnære grundvandsmagasin eller med vandstanden og vandføringen i Bregninge Å. På den baggrund har ansøger bemærket, at det kan fastlægges uden rimelig tvivl, at den ansøgte grundvandsindvinding i det primære magasin ikke vil påvirke vandføringen eller forringe tilstanden i Bregninge Å eller skade Natura 2000-området.

Ansøger har desuden bemærket, at klager ikke har forholdt til sig de konkrete, foretagne undersøgelser eller overvågningen af de hydrologiske forhold samt tilladelsens forskellige vilkår. Ansøger har i den forbindelse henvist til, at vilkårene er fastsat med det formål at muliggøre myndighedens indgriben, hvis der mod forventning skulle opstå en indvindingsbetinget påvirkning.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i denne klagesag alene fundet anledning til at behandle:

- 1) Kalundborg Kommunes screeningsafgørelse i forhold til vurderingen af projektets påvirkning af Natura 2000-område nr. 156.
- 2) Screeningsafgørelsens betydning for Kalundborg Kommunes vandindvindingstilladelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet behandle klager over screeningsafgørelser efter lovens § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, klager over § 25-tilladelser samt klager over tilsynsafgørelser efter § 46.

Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger om f.eks. saglige hensyn, lighed, proportionalitet, habilitet og krav til begrundelse og sagens oplysning.

Klager over retlige spørgsmål skal ses i modsætning til klager over skønsmæssige spørgsmål, som omfatter myndighedernes konkrete vurdering og afvejning af hensyn ved behandling af en sag om miljøvurdering af et konkret projekt. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dermed ikke tage stilling til, om en afgørelse er hensigtsmæssig eller rimelig i forhold til f.eks. omboendes interesser.

Endvidere fastlægger miljøvurderingsloven ikke i sig selv grænser for, hvad myndighederne kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men stiller alene krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne herfor.

3.2.2 Kalundborg Kommunes screeningsafgørelse i forhold til vurderingen af projektets påvirkning af Natura 2000-område nr. 156

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, at projekter, der på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 er altid omfattet af krav om tilladelse med tilhørende miljøvurdering, før de må påbegyndes, jf. § 15, stk. 1, nr. 1.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse, når der er truffet afgørelse efter lovens § 21 (screeningsafgørelse) om, at det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, jf. § 15, stk. 1, nr. 2.

Det følger af miljøvurderingslovens § 21, at myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning skal foretage en vurdering af og træffe afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af lovens bilag 2 på grund af dets art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i lovens bilag 6,

herunder projektets karakteristika, placering og arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Grundlaget for screeningen er bygherrens oplysninger, allerede foreliggende viden og almene erfaringer om det pågældende sagsområde.[6] En screening anses for at være en foreløbig vurdering af det ansøgte projekt, og en screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt. [7] Det indebærer, at der må accepteres et vist spillerum for vurderingen. Er der behov for mere indgående undersøgelser for at foretage den nødvendige vurdering, taler det for miljøvurderingspligt.

En screeningsafgørelse er ikke en tilladelse eller en godkendelse, men en forudsætning for at det anmeldte projekt lovligt kan påbegyndes, og den erstatter derfor ikke en eventuel byggetilladelse, miljøgodkendelse eller anden tilladelse, der giver ansøger ret til at påbegynde projektet.

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., jf. § 7, stk. 13, nr. 1, jf. § 7, stk. 9, nr. 1, [8] at der ved en screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21, før der træffes afgørelse om tilladelse efter vandforsyningslovens § 20, skal foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 1. pkt. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade Natura 2000-området, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 2. pkt., medmindre der kan ske fravigelse efter bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 9.

Bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 6 implementerer bl.a. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3,[9] der har følgende ordlyd:

”Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de – hvis det anses for nødvendigt – har hørt offentligheden.”

EU-Domstolen fortolker bestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, sådan, at myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke opnåelse af gunstig bevaringsstatus for det udpegede område væsentligt, herunder om bevaringsstatus for de arter og/eller naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vil blive påvirket væsentligt (væsentlighedsvurdering). Om den indledende væsentlighedsvurdering har EU-Domstolen udtalt, at når en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for en lokalitets forvaltning, risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten, skal planen

eller projektet anses for at kunne påvirke denne lokalitet væsentligt. Bedømmelsen af nævnte risiko foretages i lyset af den i en sådan plan eller et sådant projekt omhandlede lokalitets særlige kendetegn og miljømæssige vilkår.[10]

Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (konsekvensvurdering). [11] Denne vurdering skal omfatte alle aspekter af projektet, som kan påvirke den omhandlede lokalitet, og vurderingen skal udføres på baggrund af den bedste videnskabelige viden på området.[12] Der kan herefter kun meddeles godkendelse til et projekt, såfremt det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at projektet ikke har skadelige virkninger på den omhandlede lokalitets integritet.[13]

Ved vurderingen finder forsigtighedsprincippet anvendelse. Vurderingen kan således ikke anses for tilstrækkelig, såfremt den er mangelfuld og ikke indeholder fuldstændige, præcise og endelige konstateringer og konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl for så vidt angår virkningerne af de arbejder, som er påtænkt i den omhandlede lokalitet.[14]

EU-Domstolen har videre fastslået, at foranstaltninger, som har til formål at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, ikke kan tages i betragtning i forbindelse med vurderingen efter artikel 6, stk. 3, 1. pkt., af, om det er sandsynligt, at et Natura 2000-område påvirkes væsentligt (væsentlighedsvurderingen). Afhjælpende foranstaltninger kan således ikke tages i betragtning i forbindelse med væsentlighedsvurderingen, men kan først defineres, når projektets sandsynlige virkninger er blevet beskrevet og vurderet fuldt ud i habitatkonsekvensvurderingen.[15]

Kalundborg Kommune har foretaget en screening af det ansøgte projekt om indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr.nr. [M1], Avnsøgård, Hgd., Avnsø i Kalundborg Kommune og har vurderet, at projektet ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, hvorfor kommunen har truffet afgørelse om, at det ikke er miljøvurderingspligtigt. Kommunen har i den forbindelse bl.a. vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt, og at der derfor ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering. Kommunen har i vurderingen lagt til grund, at der ikke er en kobling mellem det terrænnære grundvandsspejl og det dybereliggende (primære) magasin, og at vandstanden i naturtyperne kan kobles til nedbørsmængderne målt henover sæsonen. Det fremgår dog samtidig af væsentlighedsvurderingens konklusion, at præmissen for Kalundborg Kommunes vurdering er, at der fastsættes vilkår i indvindingstilladelsen om neddrosling af vandindvindingen, hvis der sker vandstandsændringer, som påvirker naturtyperne.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at Kalundborg Kommunes væsentlighedsvurdering er mangelfuld, og at screeningsafgørelsen som følge deraf lider af en væsentlig retlig mangel. Nævnet finder desuden, at der skal foretages en konsekvensvurdering af projektets påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 156.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har lagt vægt på, at præmissen for kommunens vurdering af, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området er, at der stilles vilkår om handlemuligheder, herunder at nedbringe vandindvindingen eller ved at kompensationsudpumpe til åen for at oprette en minimumsvandføring, hvis der sker vandstandsændringer, som påvirker naturtyperne. Nævnet bemærker, at der som følge heraf er fastsat vilkår i vandindvindingstilladelsen om overvågningsprogram, prøvepumpninger og handlemuligheder, og om at i mængden af vandindvindingen kan stige betinget af, at der ikke

er sket en påvirkning af vandløbshydrologien. Nævnet henviser i den forbindelse til, at et af de overordnede mål for Natura 2000-område nr. 156 er, at tilstanden af områdets vandløb har en gunstig udvikling mod god økologisk tilstand og naturlig dynamik og hydrologi. Efter nævnets opfattelse tager kommunen dermed afværgeforanstaltninger i betragtning, som har til formål at undgå påvirkning på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Selve det forhold, at der i forbindelse med en væsentlighedsvurdering tages hensyn til foranstaltninger med henblik på at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, forudsætter således, at en væsentlig påvirkning af lokaliteten må anses for sandsynlig, og dermed at der skal foretages en fuld habitatkonsekvensvurdering.

3.2.3 Kalundborg Kommunes vandindvindingstilladelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at formålet med miljøvurderingsreglerne er at sikre, at der gennemføres en vurdering af virkningerne på miljøet som grundlag for beslutningen om at give eller afslå tilladelse til anlægstyper, der kan påvirke miljøet væsentligt.

Da Kalundborg Kommunes screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 lider af en væsentlig retlig mangel, og da den meddelte vandindvindingstilladelse, jf. afsnit 3.2.2, indeholder vilkår, der er afværgeforanstaltninger, og som kræver, at der skal foretages en fuld konsekvensvurdering, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at den meddelte vandindvindingstilladelse er behæftet med en væsentlig retlig mangel, som fører til afgørelsens ugyldighed.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 25. januar 2021 om, at indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø i Kalundborg Kommune, ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 25. januar 2020 om tilladelse til indvinding af grundvand på [A1], 4470 Svebølle, matr. nr. [M1] Avnsøgård Hgd., Avnsø og hjemviser til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

[2] Lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning m.v. med senere ændringer.

[3] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[4] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[5] <https://mst.dk/media/xr3bxlm0/n156-natura-2000-plan-2022-27-store-aamose-skarresoe-og-bregninge-aa.pdf> (<https://mst.dk/media/xr3bxlm0/n156-natura-2000-plan-2022-27-store-aamose-skarresoe-og-bregninge-aa.pdf>).

[6] Forslag nr. 147 til Lov om miljøvurderings af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) som fremsat den 3. marts 2016, de specielle bemærkninger til § 22.

[7] Miljøministeriets vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM): Konkrete projekter, september 2023, s. 90..

[8] Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[9] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[10] EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 49.

[11] EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 45.

[12] Jf. EU Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 61 og dommens punkt 4.

[13] Jf. EU Domstolens dom af 24. november 2011 i sag C-404/09 (kommissionen mod Spanien), præmis 99.

[14] Jf. EU Domstolens dom af 11. april 2013 i sag C-258/11, Sweetman, præmis 44 og 48.

[15] EU-Domstolens dom af 12. april 2018 i sag C-323/17, People Over Wind, præmis 35-37 og 40, og EU-Domstolens dom af 15. juni 2023 i sag C-721/21, Eco Advocay CLG, præmis 46 og 47.

Sag:

21/07780

Dato:

2. februar 2024.

Emner:

Miljøvurdering af ...
Vandforsyningslo...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)